

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kurbani, afrim me Allahun

Tiranë, 2025

Titulli: **Kurbani, afrim me Allahun**

Përzgjedhi dhe përktheu: **Sabrie Feza**

Recensent: **Vullnet Merja**

Redaktoi: **Jerida Kulla**

Korrekttoi: **Isra Merja**

Përkujdesja kompjuterike: **Sabrie Feza**

Kopertina: **Sabrie Feza**

Botoi: Fondacioni i Kur'anit – Tiranë, 2025

KURBANI, AFRIM ME ALLAHUN

Kurbani në ajetet kur'anore

Kurbani është një vepër, të cilin e hasim te të gjithë popujt, në të gjitha periudhat historike, si dhe te të gjitha fetë e besimet. Po të shikojmë ajetet kur'anore, vërejmë qartë se kurbani është po aq i vjetër, sa edhe vetë njeriu. Historia e kurbanit është më e vjetër se Haxhi dhe është më e vjetër se agjërimi.

Mosmarrëveshja e parë në tokë, ndodhi për kurbanin. Në Kur'an thuhet: **"Lexoju (o Muhamed) saktësisht ngjarjen e dy bijve të Ademit, kur ata bënë nga një kurban, njërit iu pranua, kurse tjetrit jo. Njëri i tha tjetrit: 'Ty, gjithsesi, do të të vras'. Tjetri tha: 'Allahu pranon vetëm prej të devotshmit'".**¹ Habili solli delet e tij më të mira për flijim, kurse Kabili, i cili ishte bujk, solli grurin e prishur (jo të mirin) për kurban.

Allahu e pranoi kurbanin e Habilit dhe nuk e pranoi kurbanin e Kabilit. Mosmarrëveshja filloi që aty.

Kurbani është një nga aktet e para të adhurimit, është lloji i parë i adhurimit të

¹ Sure "El Maide", ajeti 27.

Allahut. Njeriu duhet të thotë: “Unë duhet t’i ofroj Zotit gjënë më të mirë që kam”.

Me fjalë të tjera, atë që ka në fakt po e ndan me Zotin. Një kuptim tjetër është që një person të thotë: “Unë nuk zotëroj asgjë”, pra, personi praktikon sakrificën dhe vetëflijimin, duke ia hequr diçka vetes së tij. Për shembull, gjatë luftërave, gratë dhuronin arin e tyre në front. Kjo do të thotë se për këtë grua, gjëja më e mirë ishte ari i saj. Ajo e jepte atë për Zotin. Për disa është jeta e tyre, për të tjerët është libri i tyre etj. Sakrificë (kurban) do të thotë t’i ofrosh Zotit gjënë më të mirë që ke.

Kur'ani famëljartë e ka përshkruar aktin e kurbanit së bashku me Qaben dhe muajin e shenjtë:

«جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرَ الْحَرَامَ وَالْهَدْيَ وَالْقَلَائِدَ إِنَّكَ لَتَعْلَمُوا

أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ»

“Allahu e ka bërë Shtëpinë e shenjtë të Qabesë, muajin e shenjtë, kurbanin dhe shenjat e tyre vlera të përherëshme për njerëzimin, në mënyrë që ju ta dini se Allahu di gjithçka që gjendet në qiej e në Tokë dhe se Ai është i Gjithëditur për çdo gjë”.²

² Sure “El Maide”, ajeti 97.

Kjo shtëpi e shenjtë është simboli i unitetit të njerëzimit, qendra e bashkimit të zemrave dhe kongresi madhështor për të forcuar lidhjet dhe marrëdhëniet e ndryshme. Nën hijen e kësaj Shtëpie të shenjtë, në vatrën e saj shpirtërore, njerëzit mund të rregullojnë e të përmirësojnë shumë gjëra në jetën e tyre, mund të ndërtojnë lumturinë e tyre mbi baza të forta. Ashtu siç Qabja është simboli i unitetit të njerëzimit, qendra e bashkimit të zemrave dhe faktori i mbijetesës së kombit islam, në aspektin e respektit dhe popullaritetit publik - dhe duhet të qëndrojë i qëndrueshëm dhe i palëkundur deri në Ditën e Gjykimit - edhe tradita e kurbanit është simboli i unitetit të

njerëzimit, qendra e bashkimit të zemrave dhe duhet të mbetet i tillë përgjithmonë.

Kur'ani famëlartë është i qartë se mishi i kurbanit është për ushqimin e të varfërve dhe nevojtarëve:

«وَالْبَدَنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا خَيْرٌ فَاذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَّ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطِيعُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَّ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ؛

“Devetë dhe gjedhët i kemi bërë për ju si një nga ritet e Allahut për flijim dhe ju keni dobi nga ato. Prandaj, përmendeni emrin e Allahut mbi to, ndërsa i radhisni në këmbë (për t’i therur). Kur ato të bien në tokë, hani prej (mishit të) tyre dhe ushqeni edhe atë që lyp, edhe

atë që nuk lyp. Kështu pra, Ne i kemi vënë ato në shërbimin tuaj, që ju të jeni mirënjohës”.³

Kurbanet në Haxh janë një nga format e qarta të këtij adhurimi. Ajeti i thekson devetë dhe gjedhët për shkak se ajo i shkon për shtat pritjeve me ushqime për të varfrit dhe nevojtarët, gjatë ceremonive të kurbaneve. Dihet se majmëria e kafshëve nuk përbën ndonjë kusht të domosdoshëm për kafshën e flijimit (kurbanit). E domosdoshme është që ajo të mos jetë e dobët. Pastaj ajeti bën të qartë, mënyrën e therjes së kafshëve: **“Prandaj, përmendni emrin e Allahut mbi**

³ Sure “Haxh”, ajeti 36.

to, ndërsa i radhisni (në këmbë për t'i therur)". Me një fjalë, përmendni emrin e Allahut, kur i therni kafshët.

Nuk ekziston ndonjë formulë e veçantë për të përmendur Allahun, kur theret kafsha apo kur pritet deveja, por mjafton të thuhet një prej emrave të Allahut mbi të, siç del nga kuptimi i jashtëm i ajetit. Por disa transmetime përmendin një formulë të caktuar, që, në të vërtetë, është pjesë e veprimeve të plota të njeriut. Transmetohet se Ibn Abasi ka thënë: *"All'llahu Ekber, la ilahe il'lall'llah ue All'llahu Ekber"*. *All'llahum'me minke ue leke"*. – *"Zoti është më i Madhi! S'ka zot tjetër*

përveç Allahut! Allahu është më i Madhi! O Zot, Ti na e ke dhënë dhe unë për Ty po e jap”.⁴

Në një transmetim tjetër nga Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*), kanë ardhur shprehje më të qarta. “Pasi ble kafshën e kurbanit, ktheje atë nga Kibla dhe, kur e ther, thuaj: ‘*E drejtova fytyrën time nga Krijuesi i qiejve dhe i Tokës si një mysliman i ndershëm. Unë nuk jam nga idhujtarët. Namazi im, Haxhi im, jeta ime dhe vdekja ime janë të Allahut, Zotit të botëve që nuk ka shok. Kështu jam urdhëruar, sepse jam mysliman. O*

⁴ Tefsiri “Mexhmaul Bejan”, vëll. 7, f. 86, fundi i ajetit në fjalë. Tefsiri “Ruhul Meani”, komentimi i këtij ajeti me një ndryshim fare të vogël.

*Zot, prej Teje dhe për Ty! Bismil'lah ue bil'lah
ue All'llahu Ekber. O Zot, pranoje prej meje!"*⁵

“Kur ato të bien në tokë, hani prej (mishit të) tyre dhe ushqeni edhe atë që lyp, edhe atë që nuk lyp”. Me një fjalë, kur ajo zë vend dhe i qetësohet ana (me kuptimin që lëshon frymën e fundit), hani prej mishit të saj dhe ushqeni edhe të varfrin, edhe lypësin që nuk lyp. Është e nevojshme të kthehet vëmendja nga shprehja **“hani prej (mishit të) tyre”**, që ua bën detyrim ngrënien e kurbaneve atyre që e bëjnë kurbanin, ndoshta kjo synon edhe marrjen parasysh të barazisë midis atij që e bën kurbanin dhe të varfërve.

⁵ “Uesailu Shia”, vëll. 10, f. 138, K. “Therja” - K. 37.

Myslimani duhet të veprojë sipas
ajetit fisnik:

«لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ»

“Nuk keni për ta arritur përkushtimin e vërtetë, derisa të ndani (lëmoshë) nga ajo (pasuri) që e doni. Çfarëdo që të ndani, Allahu e di mirë atë”.⁶ Prandaj, ai duhet të japë më të mirën e tij, e cila është më e dashur për të dhe zakonisht e pengon atë të bëjë gjënë e duhur, në rrugën e Zotit.

Sidomos në rastin e kurbanit duhet bërë kurban një kafshë që është e përdorshme nga sa më shumë myslimanë dhe është e vlefshme. Sa detyrë

⁶ Sure “Al Imran”, ajeti 92.

sakrifikuese është të ndjekësh Ibrahimin, mikun e Allahut (*Paqja qoftë mbi të!*), i cili ia dorëzoi Allahut pasurinë e tij më të dashur, djalin e tij, shpresën dhe dëshirën e tij të vetme. Një mysliman duhet të jetë i tillë dhe të japë më të mirën e tij. Allahu nuk donte që Profeti Ibrahim (*Paqja qoftë mbi të!*) ta vriste djalin dhe të derdhte gjakun e një të riu. Përkundrazi, qëllimi ishte të kishim një zemër të shëndoshë dhe të demonstrojmë themelin e monoteizmit deri në atë pikë, sa të flijojmë pasuritë më të çmuara në rrugën e Zotit, me pastërti të qëllimit dhe të gëzimit.

وَإِنَّ مِنْ شِيعَتِهِ لَإِبْرَاهِيمَ (٨٣) إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

“Pa dyshim që një nga ithtarët e (besimit të) tij (Nuhut) ishte Ibrahim. Ai i erdhi Zotit të vet me zemër të pastër”.⁷

Çfarë do të thotë të sakrifikosh (të bësh kurban)?

Kurbani është një ritual i kahershëm që Islami e konsideron një mënyrë për t’iu afruar Allahut. Një akt që konsiderohet i detyrueshëm për haxhinjtë dhe pjesë e ritualeve të Haxhit, dhe rekomandohet fort, edhe për të tjerët. Madje, disa dijetarë e konsideruan këtë vepër të detyrueshme

⁷ Sure “Es Saffat”, ajetet 83-84.

për ata që janë në gjendje (kanë mundësitë).

Tema e sakrificës, e cila përmendet në ajetet e Kur'anit të shenjtë, filloi në kohën e Profetit Adem (*Paqja qoftë mbi të!*) dhe u praktikua edhe gjatë kohës së profetëve të tjerë. Madje, në disa libra të hadithit, është transmetuar për reagimin e Faraonit dhe refuzimin e argumenteve të Profetit Musa (*Paqja qoftë mbi të!*): Zoti i zbriti engjëjt e ndëshkimit dhe i shpalli Musait (*Paqja qoftë mbi të!*) që t'i mbledhë Beni Israilët dhe t'i vendosë nga katër familje në një shtëpi, pastaj të bëjë kurban dhe me gjakun e tyre të lyejë dyert e shtëpive, sepse engjëjt e dënimit nuk hyjnë në një shtëpi që ka gjak kurban në derë. Në raste të caktuara, edhe Islami e rekomandon të bëhet kurban, si kurban i

Haxhit të detyrueshëm (kurbani i Bajramit), shlyerja për Haxhin, zotimet, dhe kurbani musteheb (i pëlqyeshëm).

Rëndësia e kurbanit

Një kurban është i vlefshëm, kur ka një qëllim, përndryshe, thjesht derdhja e gjakut të kafshëve, pa përdorur mishin e tyre, është jo vetëm e pavlerë, por edhe kundërvlerë. Në një transmetim lexojmë se i Dërguari i Allahut, Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*), ka thënë: “Kush e vret një harabel pa arsye, ai harabel do t'i ankohe Allahut në Ditën e Gjykimit se filani më ka vrrarë kot, pa asnjë dobi për të dhe nuk më ka lënë të gjallë të ha insekte në tokë”.

Në vend që derdhja e gjakut të jetë efektive në parandalimin e ngjarjeve negative, ka të bëjë më shumë me heqjen dorë nga pasuria.

Me fjalë të tjera, heqja dorë nga një pjesë e pasurisë dhe shpenzimi i saj në mënyra të dobishme është i vlefshëm për t'iu afruar Allahut dhe për të parandaluar humbjet materiale dhe shpirtërore.

Çdo lloj bamirësie, edhe nëse nuk përfshin derdhjen e gjakut, ka ndikime të ngjashme. Në hadithe është transmetuar se sadakaja largon shtatëdhjetë fatkeqësi. Megjithatë shtresat e ulëta dhe të mesme të shoqërisë zakonisht janë më të privuara, për sa i përket marrjes së proteinave, si mishi, bërja e kurbanit dhe dhurimi i mishit të kurbanit te nevojtarët mund të konsiderohen akte më të mira bamirësie

dhe, natyrisht, mund të konsiderohet një pengesë e madhe ndaj fatkeqësive të tij. Prandaj, Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “*Allahu e do kurbanin dhe dhënien e ushqimit*”.

Jurisprudenca islame përcakton kushtet, metodat dhe mirësjelljen për therjen e një kafshe. Kafshët që mund të bëni kurban, janë: lopë, dele, dhi, deve. Duhet theksuar se delet duhet të jenë meshkuj (desh), por në rastin e deveve dhe lopëve është më mirë të jenë meshkuj, ndërsa për dhitë nuk ka rëndësi nëse janë meshkuj apo femra.

Mënyra e lutjes në ditën e kurbanit

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) mbajti një hytbe për njerëzit në ditën e Kurban Bajramit dhe e paraqiti këtë ditë si vijon “Kjo është dita e ‘thexh-it’ dhe ‘axh-it’. ‘Eth Thexhu’ është gjaku që derdhni (në kurban). Kush ka qëllim të singertë, atëherë pika e parë (e gjakut të kurbanit që theret) i shlyen të gjitha mëkatet. Ndërsa ‘el axh’ është ngritja e zërit në lutje, prandaj lutjuni Allahut me zell”.⁸

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) e udhëzoi gruan e tij Umu Seleme: “Merrni

⁸ “Deaimul Islam”, vëll. 1, f.184.

hua dhe bëni kurban, sepse paratë për atë hua do të paguhen”.⁹

Sigurisht, nëse dikush ka pak mundësi financiare, ai mund të marrë pjesë, ndonëse me një pjesë të vogël në kurban, duke shtuar aq sa ka mundësi dhe të përfitojë nga mirësitë e kurbanit.

Falja e gjynaheve duke bërë kurban

Siç e kemi parë, bërja e një kurbanit bën që të falen gjynahet e sakrifikuesit. Ka shumë hadithe në lidhje me këtë çështje. Për shembull, Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!*) ka thënë: “Me derdhjen e pikës së parë të

⁹ “Men la jehdhurel Fekijh”, vëll. 2, f.213.

gjakut të kurbanit, i falen gjynahet atij që e bën kurbanin”.¹⁰

Kurbani dhe mirënjohja për bekimet e Zotit

Në suren “Keuther”, Allahu i Madhëruar flet për bekimet e mëdha që i janë dhuruar Profetit të Tij (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe i kërkon atij që të jetë mirënjohës për këtë bekim. Ai shpjegon mënyrën për ta bërë këtë përmes lutjes dhe sakrificës

¹⁰ “Men la jehdhurel Fekijh”, vëll. 2, f. 214.

(kurbanit), duke thënë: **“...andaj, falu (vetëm) për Zotin tënd dhe ther kurban”**.¹¹

Edhe sot, sa herë që besimtarët marrin bekime të veçanta dhe të mëdha, ata e përmbushin këtë urdhër hyjnor dhe i bëjnë flijime (kurbane) Allahut, në fakt, duke e falënderuar Atë për bekimet që u ka dhënë, si për shembull: lindja e një fëmije, blerja e një shtëpie ose makine, ndërtimi i një shtëpie, fitimi dhe suksesi në punë etj.

Islami, devotshmëria dhe lufta kundër epshit të vetvetes

Rekomandohet të lexohet një lutje e veçantë, pas kurbanit të një kafshe. Një

¹¹ Sure “Keuther”, ajeti 2.

lutje që, edhe pse e shkurtër, zbulon lidhjen mes sakrificës dhe Islamit. Ashtu sikurse e përmendëm edhe më sipër, lutja, sipas transmetimit të Imam Sadikut (*Paqja qoftë mbi të!*), është: *“E drejtova fytyrën time nga Krijuesi i qiejve dhe i Tokës, si një mysliman i ndershëm. Unë nuk jam nga idhujtarët. Namazi im, Haxhi im, jeta ime dhe vdekja ime janë të Allahut, Zotit të botëve që nuk ka shok. Kështu jam urdhëruar, sepse jam mysliman. O Zot, prej Teje dhe për ty. Bismil'lah ue bil'lah ue All'llahu Ekber. - O Zot, pranoje prej meje”*¹²

Allahu ka folur qartë, se nuk ka nevojë për sakrificë (kurban) dhe e ka konsideruar atë (kurbanin) si shenjë devotshmërie, duke thënë: **“Tek Allahu**

¹² “Uesailu Shija”, vëll. 10, f. 138, K. “Therja” - K. 37.

nuk arrin as mishi, as gjaku i tyre, por arrin përkushtimi juaj..."¹³

Imam Sadiku (Paqja qoftë mbi të!), gjithashtu, ka thënë: *"Therni fytin e dëshirave dhe lakmisë së shpirtit në kohën e kurbanit"*.¹⁴

Prandaj, kurbanin duhet ta konsiderojmë shenjë islame dhe nënshtrimin e robit, me devotshmëri para Allahut. Një rob që është në rrugën e luftës kundër dëshirave të egos.

Sakrificë është kur kurban i është i shëndetshëm, që do të thotë se një person i ofron Zotit gjënë më të mirë, më të pastër dhe më të bukur që ka. Fjala sakrificë dhe

13 Sure "Haxh", ajeti 37.

14 "Misbahul Sheriat", f. 49.

afërsi janë e njëjta gjë. Ne falemi për Allahun, me qëllimin që t'i afrohem Atij, edhe kurban i është e njëjta gjë. Të flijosh një bagëti, ka shpërblime të mëdha për atë që e bën kurban. Kurban i përfshin derdhjen dhe faljen e gjynaheve. Gjithashtu, u mundëson nevojtarëve, të cilët privohen nga blerja e mishit, t'u jepet mish, në mënyrë që edhe ata të përfitojnë nga ngrënia e ushqimeve të shijshme.

Kurban Bajrami, vjen pas qëndrimit në Arafat (shkalla e njohjes), Mash'ar (vendi i vetëdijes) dhe Mina (vendi i dëshirave, arritja e dashurisë). Është festa e çlirimit nga lidhjet. Liri nga gjithçka që nuk është Zot. Në këtë ditë të Haxhit, Ismaili sakrifikon ekzistencën e tij, gjegjësisht çdo gjë me të cilën është lidhur në këtë botë, që të bëhet qiellor.

Dita e dhjetë e Dhul-Hixhes është një nga festat kryesore të myslimanëve. Zoti i Madhëruar e vendosi këtë ditë si festë për nder të gatishmërisë së Profetit Ibrahim (*Paqja qoftë mbi të!*), për të sakrifikuar djalën e tij dhe nënshtrimin e Profetit Ismail (*Paqja qoftë mbi të!*) për t'ju bindur Allahut dhe për t'u flijuar për Të.

Në këtë libërth do të sjellim disa nga hadithet e transmetuara nga Profeti ynë i nderuar, Muhamedi (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) dhe Ehli Bejti i tij (*Paqja qoftë mbi ta!*), me rastin e Kurban Bajramit.

Sabrie Feza

Hadithi 1

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!*) ka thënë: “*Me derdhjen e pikës së parë të gjakut të kurbanit (në tokë), pronari i kurbanit (kurban bërësi) falet*”.¹⁵

پیامبر صلی اللہ علیہ و آلہ:

يُغْفَرُ لِصَاحِبِ الْأُضْيَةِ عِنْدَ أَوَّلِ قَطْرَةٍ تَقْطُرُ مِنْ دَمِهَا ؛

پیامبر صلی اللہ علیہ و آلہ :با ریختن اولین قطره خون قربانی [به زمین] ، صاحب قربانی آمرزیده می شود. کتاب من لایحضره الفقیه ، ج 2 ، ص 214..

¹⁵ “Men la jehdherul Fakih”, vëll. 2, f. 214.

Hadithi 2

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe familjen e tij!*) ka thënë:
“Allahu e caktoi Kurban Bajramin që të varfrit të ngopen me mish. Prandaj, ushqejini me mish kurbani ata”.¹⁶

پیامبر صلی الله علیه و آله:

إِنَّمَا جَعَلَ اللَّهُ الْأَصْحَى لِشَبَعِ مَسَاكِينِكُمْ مِنَ اللَّحْمِ فَأَطْعُمُوهُمْ ؛
پیامبر صلی الله علیه و آله : خداوند عید قربان را بر نهاد تا مستمندان از گوشت سیر شوند ؛ پس از گوشت قربانی به ایشان بخورانید.
ثواب الأعمال ، ص 59.

16 “Theuabul A’mal”, f. 59.

Hadithi 3

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!*) ka thënë: “Kush ka nijet të singertë, pika e parë e gjakut që bie nga kurbani i tij, është shlyerje për të gjitha gjynahet e tij”.¹⁷

پیامبر صلی الله علیه و آله:

مَنْ صَدَقَتْ نِيَّتُهُ ، كَانَتْ أَوَّلُ قَطْرَةٍ لَهُ كَفَّارَةً لِكُلِّ ذَنْبٍ ؛

دعائم الاسلام ، ج 1 ، ص 148 .

پیامبر صلی الله علیه و آله :هر کس نیتش صادق باشد ، اولین قطره از خون قربانی اش ، کفاره همه گناهان او است

17 “Daimul Islam”, vëll. 1, f. 148.

Hadithi 4

Prijësi i besimtarëve, Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*), ka thënë: “E kam dëgjuar të Dërguarin e Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!*) duke mbajtur një hytbe në ditën e Kurban Bajramit. Midis të tjerash ka thënë: ‘Kjo është dita e ‘thexh’-it dhe ‘axh’-it. ‘Eth Thexh’ është gjaku që derdhni (në kurban). Kush ka qëllim të singertë, atëherë pika e parë (e gjakut të kurbanit që theret) i shlyen të gjitha mëkatet. Ndërsa ‘el axh’ është ngritja e zërit në lutje, prandaj lutjuni Allahut me zell. Pasha Atë në dorën e të cilit është shpirti i Muhamedit (*Paqja e bekimi i Allahut*

qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!), askush nuk do të kthehet prej këtu pa u falur, përveç atij që ka bërë një mëkat të madh dhe vazhdon në të dhe nuk ka për qëllim ta braktisë atë mëkat'".¹⁸

امام على عليه السلام:

سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَخْطُبُ يَوْمَ النَّحْرِ، وَهُوَ يَقُولُ: هَذَا يَوْمُ النَّجِّ وَالْعَجِّ، وَالنَّجِّ: مَا تُهْرِقُونَ فِيهِ مِنَ الدِّمَاءِ، فَمَنْ صَدَقَتْ نَيْتُهُ كَانَتْ أَوَّلُ قَطْرَةٍ لَهُ كَفَّارَةً لِكُلِّ ذَنْبٍ، وَالْعَجِّ: الدُّعَاءُ، فَعِجُّوا إِلَى اللَّهِ، قَوْلَ الَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ لَا يَنْصَرِفُ مِنْ هَذَا الْمَوْضِعِ أَحَدٌ إِلَّا مَغْفُورًا لَهُ، إِلَّا صَاحِبَ كَبِيرَةٍ مُصِرًّا عَلَيْهَا لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ بِالْإِقْلَاعِ عَنْهَا.

اميرالمومنين امام على عليه السلام فرمودند: شنيدم رسول خدا صلى الله عليه وآله روز عيد قربان، خطبه مى خواند و مى فرمود:

¹⁸ "Haxhi dhe Umra në Kur'an dhe hadith", f. 361.

امروز ، روز «تَجَّ» و «عَجَّ» است . تَجَّ ، خون قربانی هاست که می ریزید. پس نیت هرکس صادق باشد، اولین قطره خون قربانی او کفاره همه گناهان اوست. و «عَجَّ»، دعاست. پس به درگاه خداوند دعا کنید، قسم به آن که جان محمد صلی الله علیه وآله در دست اوست، از اینجا هیچ کس بر نمی گردد، مگر آمرزیده شود، جز کسی که گناه کبیره انجام داده و بر آن اصرار ورزد و در دل خود، تصمیم بر ترك آن ندارد.

کتاب "حج و عمره در قرآن و حدیث"، صفحه 361

Hadithi 5

Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Zoti e do kurbanin dhe ushqyerjen e të
varfërve me të”.¹⁹

امام باقر عليه السلام:

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ هِرَاقَةَ الدِّمَاءِ وَ إِطْعَامَ الطَّعَامِ ؛

امام باقر عليه السلام: خداوند قربانی کردن و اطعام کردن را دوست دارد.

المحاسن ، ج 2 ، ص 143.

¹⁹ “El Mehasen”, vëll. 2, f. 143.

Hadithi 6

Imam Sexhadi (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“*Kurbani i haxhiut do të jetë mbrojtja e tij nga
zjarri i Xhehenemit*”.²⁰

امام سجاد عليه السلام:

إِذَا ذَبَحَ الْحَاجُّ كَانَ فِدَاءً مِنَ النَّارِ ؛

امام سجاد عليه السلام: قربانی کردن حاجی ، فدیة او در برابر آتش خواهد بود. بحار

الأنوار ، ج 99 ، ص 288 .

²⁰ “Biharul Enuar”, vëll. 99, f. 288.

Hadithi 7

Imam Sexhadi (*Paqja qoftë mbi të!*) në lutjen e tij, ditën e Kurban Bajramit dhe ditën e xhuma, ka thënë: “O Zoti im, kjo është ditë e begatë, ditë e arritjes së shpresave. Në këtë ditë myslimanët janë mbledhur në anët e tokës Tënde, ka ardhur lypësi, kërkuesi, dëshirëshumi e i frikësuari dhe Ti je Sistemuesi i nevojave të tyre. Unë të lutem Ty, me bujarinë Tënde, me cilësinë Tënde të dhënies së madhe, me faktin sa e lehtë është për Ty plotësimi i kërkesës sime! Dhuro paqe dhe shpëtim për Muhamedin e familjen e tij!”²¹

21 “Sahife Sexhxhadije”, “Lutja e Kurban Bajramit dhe e ditës së Xhuma”, f. 403.

امام سجاد(ع) فرمود:

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ مَيِّمُونَ ، وَالْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَفْطَارِ أَرْضِكَ ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ ، وَالزَّاعِبُ وَالزَّاهِبُ ، وَأَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ ، فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ ، وَهُوَ أَنْ مَا سَأَلْتُكَ عَلَيْكَ ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ.

امام زین العابدین علیه السلام در دعای خود در روز عید قربان و روز جمعه فرمودند: پروردگارا! این روز، روزی بابرکت و خجسته است و مسلمانان در این روز، از اطراف زمین تو گرد آمده اند. خواهنده، جوینده، امیدوار و بیمناک، همه حاضرند و تو، به نیازهایشان می نگری.

Hadithi 8

Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“*Kur i Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!) erdhi nga Muzdelifeja, në ditën e Kurban Bajramit, kaloi pranë Xhematul Akabesë dhe i hodhi shtatë gurë. Pastaj ai erdhi në Mina. Kjo është nga suneti i tij*”.²²

امام باقر (ع) فرمود:

لَمَّا أَقْبَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ مُزْدَلِفَةَ مَرَّ عَلَى جَمْرَةِ الْعَقَبَةِ يَوْمَ النَّحْرِ ،
فَرَمَاهَا بِسَبْعِ حَصِيَّاتٍ ، ثُمَّ أَتَى إِلَى مِنَى ، وَذَلِكَ مِنَ السَّنَةِ ،

رسول خدا صلی الله علیه و آله چون از مزدلفه آمد، روز عید قربان بر جمرة عقبه
گذشت و هفت سنگ بر آن زد، سپس به منی آمد و این از سنت است
(حج و عمره در قرآن و حدیث، ص 355)

²² “Haxhi dhe Umra në Kur'an dhe hadith”, f. 355.

Hadithi 9

Imam Xhafer Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: “*Një ditë, Fitër Bajrami ose Kurban Bajrami, i thanë Profetit të Allahut: ‘Do të ishte mirë, sikur të ishe falur në xhaminë tënde’. Ai tha: ‘Më pëlqen të dal në horizontin e qiellit’*”.²³

امام جعفر صادق (ع) فرمود:

قَبْلَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَوْمَ فِطْرٍ أَوْ يَوْمَ أَضْحَى: لَوْ صَلَّيْتُ فِي مَسْجِدِكَ.
فَقَالَ: «إِنِّي لَا أُحِبُّ أَنْ أَبُزَّزَ إِلَى آفَاقِ السَّمَاءِ» .

یک روز عید فطر یا عید قربان، به پیامبر خدا گفتند: خوب بود در مسجد خود نماز می خواندی. فرمود: دوست دارم که به طرف آفاق آسمان بیرون آیم.

مراقبات ماه رمضان، ص 487

²³ “Murakebate Ramadan”, f. 487.

Hadithi 10

Imam Xhevadi (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
*“Ditën e Kurban Bajramit nuk ka asgjë më të
virtytshme se pesë gjëra: kurbani; ecja në
rrugën për t’u bërë mirë prindërore; pajtimi me
të afërmit, që i ka shkëputur lidhjet farefisnore,
duke u dhënë atyre diçka dhe të fillojë lidhjet
farefisnore; personi që ushqen të tjerët nga pjesa
më e mirë e kurbanit të tij; dhënia e pjesës tjetër
fqinjëve, nevojtarëve, të mjerëve dhe robërve”.*²⁴

²⁴ “El Khesal”, vëll. 1, f. 298.

امام جواد علیه السلام می فرمایند:

مَا مِنْ عَمَلٍ أَفْضَلَ يَوْمَ التَّحْرِ مِنْ دَمٍ مَسْفُوكٍ أَوْ مَشْيٍ فِي بَرِّ الْوَالِدَيْنِ أَوْ ذِي رَحِمٍ قَاطِعٍ
يَأْخُذُ عَلَيْهِ بِالْفَضْلِ وَ يَبْدُوهُ بِالسَّلَامِ أَوْ رَجُلٍ أَطْعَمَ مِنْ صَالِحِ نُسْكِهِ وَ دَعَا إِلَى بَقِيَّتِهَا جِرَانَهُ
مِنَ الْيَتَامَى وَ أَهْلِ الْمُسْكِنَةِ وَ الْمَمْلُوكِ وَ تَعَاهَدَ الْأَسْرَاءَ.

در روز عید قربان چیزی با فضیلت تر از پنج چیز نیست: قربانی کردن، یا راه رفتن در
جهت نیکی به پدر و مادر یا خویشاوندی که قطع رحم کرده تا به او چیزی ببخشد و
آغاز سلام کند، یا مردی که از بهترین جای قربانیش به دیگران اطعام کند و بقیه آن را
به همسایگان از یتیمان و بیچارگان و بردگان بدهد و از اسیران دلجویی کند.

(خصال، جلد 1، ص 298)

Hadithi 11

Muavije ibn Amari ka thënë: “E pyeta Imam Sadikun (Paqja qoftë mbi të!) për ‘ditën e Haxhit të madh’. Ai më tha: ‘Është dita e Kurban Bajramit, kurse haxhi i vogël është Umra’”.²⁵

مُعَاوِيَةُ بْنُ عَمَّارٍ : سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ يَوْمِ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ ، فَقَالَ : هُوَ يَوْمُ النَّحْرِ ، وَالْحَجُّ الْأَصْغَرُ الْعُمْرَةُ
معاوية بن عمار: از امام صادق عليه السلام درباره «روز حج اکبر» پرسیدم. فرمود: روز عید قربان است و حج اصغر، عمره است.
کتاب «حج و عمره در قرآن و حدیث» صفحه 455

²⁵ “Haxhi dhe Umra në Kur'an dhe hadith”, f. 355.

Hadithi 12

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*), në fjalimin e tij në ditën e Kurban Bajramit, pas tekbitit, ka thënë: “*Allahu është i madh! Allahu është i madh! Nuk ka zot përveç Allahut! Allahu është i madh! Allahu është i madh! Falënderimi i takon Allahut! Allahu është i madh, për atë që na ka udhëzuar dhe falënderimi i takon vetëm Atij!*”²⁶

الإمام علي (ع) خطب يوم الأضحي ، فكبر و قال - : الله أكبر ، الله أكبر ، لا إله إلا الله
والله أكبر ، الله أكبر ، والله الحمد ، الله أكبر على ما هدانا ، وله الشكر

²⁶ “Musuah Imam Ali ibn ebu Talib (a.s)”, vëll 9, f. 355.

امام علی علیه السلام - در مغزنی روز عید قربان، پس از تکبیر :-
خدا بزرگ است. خدا بزرگ است. خدایی جز خدای یگانه نیست. خدا بزرگ است.
خدا بزرگ است. سپاس، از آن خداست. خدا بزرگ است بر آنچه که ما را هدایت
کرد و شکر برای اوست، به خاطر آنچه که ما را بدان مبتلا ساخت. سپاس، از آن
خداست برای آنچه که از چارپایان اهلی به ما روزی کرد.

کتاب «موسوعه امام علی بن ابیطالب علیه السلام فارسی جلد 9» صفحه 355

Hadithi 13

Profeti Muhamed (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!) ka thënë: “Allahu i Madhëruar derdh mirësi vazhdimisht në natën e Kurban Bajramit dhe Fitër Bajramit...”²⁷

رسول الله صلى الله عليه وآله : يَسْخُجُ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الْحَيْرِ فِي لَيْلَةِ الْأَضْحَى ،
وَالْفِطْرِ

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله: خداوند در چهار شب ، پیوسته خیر فرو می ریزد:
شب عید قربان و عید فطر. ...

کتاب «مراقبات ماه رمضان» صفحه 459

²⁷ “Murakebate Ramadan”, f. 459.

Hadithi 14

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe familjen e tij!*) ka thënë: “Kushdo që i kalon dy netët e Bajramit (Fitër Bajramit dhe Kurban Bajramit) në adhurim, duke kërkuar shpërblimin e Allahut, zemra e tij nuk do të vdesë ditën kur vdesin zemrat”.²⁸

رسول الله صلى الله عليه وآله : مَنْ قَامَ لَيْلَتَيِ الْعِيدَيْنِ مُحْتَسِبًا لِلَّهِ ، لَمْ يَمُتْ قَلْبُهُ
يَوْمَ تَمُوتُ الْقُلُوبُ.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله:

هر کس دو شب عید [فطر و قربان] را به خاطر پاداش خدا به عبادت بپردازد ، در
آن روز که دل ها می میرند ، دل او نمی میرد.
کتاب «مراقبات ماه رمضان» صفحه 465

²⁸ “Murakebate Ramadan”, f. 465.

Hadithi 15

Imam Bakiri (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë:
“Kur përgatiteni për të dalë në dy Bajramet (Fitër Bajramin dhe Kurban Bajramin) dhe ditën e Xhuma, lexo këtë lutje: ‘O Zoti im! Kushdo që bëhet gati dhe përgatit veten për të ardhur në praninë Tënde, me shpresën e dhuratës, faljes, shpërblimit dhe favorit Tënd, atëherë - O Zoti im - arritja, gatishmëria dhe përgatitja ime janë për Ty, me shpresën e faljes, shpërblimeve dhe favorit Tënd. Pra, mos më zhgënje sot! O Ti prej të Cilit nuk privohet asnjë nevojtar që kërkon dhe nuk të pakësohet begatia. Unë sot nuk të kam sjellë ndonjë vepër të denjë dhe nuk kam shpresuar në ndërmjetësimin Tënd. Por unë erdha te Ti, duke

rrëfyer shtypjen dhe të keqen. Nuk kam as arsye e as justifikim për këtë.

O Zoti im! Kërkoj që të ma plotësosh kërkesën dhe të më kthesh me kërkesë të plotësuar dhe jo të më kthesh të zhgënjyer dhe duarbosh! O i Madh, o i Madh, o i Madh! Unë shpresoj te Ti për një dëshirë të madhe. O i Madh! Të kërkoj të më falësh mëkatet e madh. Nuk ka zot përveç Teje!

O Zoti im! Dërgo salavate mbi Muhamedin dhe familjen e Muhamedit dhe më jep të mirat e kësaj dite, nderin dhe madhështinë! Në këtë ditë më pastro nga të gjitha mëkatet dhe gabimet e mia dhe më shto në favorin Tënd! Vërtet, Ti je falësi'''²⁹

²⁹ "Murakebate Ramadan", f. 481.

الإمام الباقر عليه السلام : ادْعُ فِي الْعِيدَيْنِ وَيَوْمَ الْجُمُعَةِ ، إِذَا تَهَيَّأْتَ لِلْخُرُوجِ بِهَذَا الدُّعَاءِ :
 اللَّهُمَّ مِنْ تَهَيَّأْتُ وَتَعَبَّأْتُ وَأَعَدْتُ وَاسْتَعَدْتُ لِرُفَادَةِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءُ رَفْدِهِ وَطَلَبُ نَائِلِهِ وَجَوَائِزِهِ
 وَفَوَاضِلِهِ وَتَوَافُلِهِ ، فَإِلَيْكَ يَا سَيِّدِي وَفَادَتِي وَتَهَيَّأَتِي وَتَعَبَّأَتِي وَإِعْدَادِي وَاسْتِعْدَادِي رَجَاءُ
 رَفْدِكَ وَجَوَائِزِكَ وَتَوَافُلِكَ ، فَلَا تُخَيِّبِ الْيَوْمَ رَجَائِي ، يَا مَنْ لَا يُخَيِّبُ عَلَيْهِ سَائِلٌ وَلَا يَنْقُصُهُ
 نَائِلٌ ، فَإِنِّي لَمْ أَتِكَ الْيَوْمَ بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ وَلَا شَفَاعَةٍ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ ، وَلَكِنْ أَتَيْتُكَ مُقَرَّ
 بِالظُّلْمِ وَالْإِسَاءَةِ ، لَا حُجَّةَ لِي وَلَا عُذْرَ ، فَاسْأَلُكَ يَا رَبِّ ، أَنْ تُعْطِنِي مَسْأَلَتِي وَتَقْبَلَنِي
 بِرَغْنَتِي ، وَلَا تُزِدْنِي مَجْبوها وَلَا خَائِبًا ، يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ ، أَرْجُوكَ لِلْعَظِيمِ ،
 أَسْأَلُكَ يَا عَظِيمُ أَنْ تُغَيِّرَ لِي الْعَظِيمَ ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ،
 وَارْزُقْنِي خَيْرَ هَذَا الْيَوْمِ الَّذِي شَرَّفْتُهُ وَعَظَّمْتُهُ ، وَتَغْسِلُنِي فِيهِ مِنْ جَمِيعِ ذُنُوبِي وَخَطَايَايَ ،
 وَزِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ.

امام باقر عليه السلام: روز عید فطر و عید قربان و روز جمعه ، چون آماده بیرون رفتن شدی ، این دعا را بخوان:

«خداوندا! هر کس که آماده و محبتاً شود و به امید عطا و بخشش و جایزه و احسان آفریده ای ، ساز و برگ رفتن به حضور او فراهم سازد ، پس - ای سرور من - باریابی و آمادگی و تپه ساز و برگ و آماده شدن من ، به درگاه توست و به امید بخشش و جایزه ها و احسان های تو. پس امروز ناامیدم مکن! ای آن که هیچ نیازمندی از درگاهش محروم نمی شود و هیچ برخورداری ، از او نمی کاهد! من امروز کار شایسته ای به درگاهت نیاورده ام و به شفاعت آفریده ای هم امید نبسته ام؛ لیکن با اعتراف به

ستم و بدی ، به درگاهت آمده ام. نه دلیلی دارم و نه عذری.
پروردگارا! از تو می خواهم که خواسته ام را بدهی و مرا با درخواستی برآورده برگردانی
و مرا ناامید و بی بهره برنگردانی! ای بزرگ ، ای بزرگ ، ای بزرگ! برای خواسته
بزرگ به تو امیدوارم. ای بزرگ! از تو می خواهم که گناه بزرگ مرا ببخشایی. معبودی
جز تو نیست.

خداوند! بر محمد و خاندان محمد درود فرست و نیکی امروز را که شرافت و عظمتش
بخشیده ای ، روزی ام کن و در این روز ، مرا از همه گناهان و لغزش هایم بشوی و
از احسان خود بر من بیفزای! همانا تویی تو بسیار بخشنده.»

کتاب «مراقبات ماه رمضان» صفحه 481

Hadithi 16

Është transmetuar se Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*), doli në ditën e Bajramit. Ai tha tekbire, deri sa arriti në vendin ku do të falej namazi, jashtë qytetit (të Kufes).³⁰

متنهی المطلب : رُوِيَ عَنْ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ خَرَجَ يَوْمَ الْعِيدِ ، فَلَمْ يَزَلْ يَكْبِرُ حَتَّى انْتَهَى إِلَى الْجَبَانَةِ.

روایت شده است که علی علیه السلام روز عید بیرون آمد. پیوسته تکبیر گفت تا آن که به محلّ برگزاری نماز در بیرون شهر [کوفه] رسید.

متنهی المطلب: صفحه 485

30 "Muntehijel Metlab", f. 485.

Hadithi 17

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe familjen e tij!*) ka thënë:
“Allahu i Madhëruar e shikon tokën me kujdes në ditët e Fitër Bajramit dhe Kurban Bajramit. Andaj, dilni nga shtëpitë tuaja, që t’ju përfshijë mëshira”.³¹

رسول الله صلى الله عليه وآله : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَبْلُغُ فِي الْعِيدَيْنِ إِلَى الْأَرْضِ ، فَأَبْرُزُوا مِنَ الْمَنَازِلِ تَلَحُّقَكُمْ الرَّحْمَةُ.

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله : خداوند متعال در روز عید فطر و عید قربان ، به زمین با عنایت می نگرَد. پس ، از خانه ها بیرون آید تا رحمت به شما برسد.

کتاب «مراقبات ماه رمضان» صفحه 481

31 “Murakebate Ramadan”, f. 481.

Hadithi 18

Profeti Muhamed (Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe familjen e tij!) ka thënë: “O besimtarë, në mëngjesin e Bajramit, kërkoni të merrni shpërblimet tuaja. O Xhabir, shpërblimet e Allahut nuk janë si shpërblimet e mbretërve. Dita e Bajramit është dita e marrjes së shpërblimeve”.³²

پیامبر اکرم - صلی الله علیه و آله - فرمود: اغدوا الی جوائزکم... ثم قال هو یوم الجوائز ای مؤمنان صبح عید بدنال گرفتن جوائز خود باشید، ای جابر جوائز الهی مانند جوائز شاهان نیست، آنگاه فرمود روز عید روز گرفتن جائزه است.
وسائل الشیعه، ص 140، روایت 3.

32 “Uesailu Shia”, Hadithi 3, f. 140.

Hadithi 19

Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Mos i pengoni gratë që të shkojnë në namazin
e Bajramit, sepse namazi i Bajramit është
detyrim për to”.³³

على - عليه السلام - فرمود:

«لا تجسوا النساء عن الخروج في العيدين فهو عليهن واجب»

زنها را از رفتن در نماز عیدین منع نکنید چرا که نماز عید بر آنها لازم (و ثابت) است.

بخار الاوتار، پیشین، ج 87

33 “Biharul Enuar”, f. 87.

Hadithi 20

Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“*Namazi i Bajramit është i detyrueshëm*”.³⁴

امام صادق - عليه السلام - فرمود:

«صلوة العيدین فريضة»

نماز عيد فرض و واجب است.

وسائل الشیعه، پیشین، ص 94، روایت 1 و 4.

³⁴ “Uesailu Shia”, Hadithi 1 dhe 4, f. 94.

Hadithi 21

Imam Rizai (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:

- *Ditën e Kiametit do të paraqiten katër ditë para Allahut si dhuratë, sikur ta çojnë nusen në shtëpinë e fatit.*
- *Cilat janë këto katër ditë? - e pyetën Imamin.*
- *Dita e Kurban Bajramit, e Fitër Bajramit, dita e xhumasë dhe e dita e Gadirit, - tha Imam Rizai (Paqja qoftë mbi të!).³⁵*

عَنِ الرَّضَا عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ:

³⁵ "Ikbalul A'mal", f. 464.

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ زُفَّتْ أَرْبَعَةُ أَيَّامٍ إِلَى اللَّهِ كَمَا تَرْفُفُ الْعُرُوشُ إِلَى خُدْرِهَا، قِيلَ: مَا هَذِهِ الْأَيَّامُ؟ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَوْمُ الْأَصْحَى وَيَوْمُ الْفِطْرِ وَيَوْمُ الْجُمُعَةِ وَيَوْمُ الْغَدِيرِ.

امام رضا عليه السلام فرمود: در روز قیامت، چهار روز را به پیشگاه خداوند هدیه می برند، گویی که عروس را به خانه بخت می برند، پرسیدند: این چهار روز چه روزهایی است؟ حضرت رضا علیه السلام فرمود: روز عید قربان و عید فطر و روز جمعه و عید غدیر. (اقبال الاعمال، 464)

Hadithi 22

Në hytben e ditës së Kurban Bajramit, Prijësi i Besimtarëve, Imam Aliu (*Paqja qoftë mbi të!*), ka thënë: “...shenjtëria e kësaj dite është e madhe, dëshira për të përfituar nga të mirat e saj është e përshtatshme dhe shpresa për faljen hyjnore është e dëshirueshme. Pra, përmendeni shumë Allahun e Madhëruar, kërkonit falje dhe pendohuni, se Ai është shumë Falës dhe shumë Mëshirues”.³⁶

³⁶ “Men la jehdherul Fakih”, vëll. 1, f. 520.

وَحَظَبَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي عِيدِ الْأَضْحَى فَقَالَ ... :وَإِنَّ هَذَا يَوْمٌ حُرْمَتُهُ عَظِيمَةٌ وَبَرَكَتُهُ مَأْمُولَةٌ وَالْمَغْفِرَةُ فِيهِ مَرْجُوءَةٌ، فَأَكْثَرُوا ذِكْرَ اللَّهِ تَعَالَى وَاسْتَغْفَرُوهُ وَتَوَبُوا إِلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

امیر المؤمنین علیہ السلام در خطبہ روز عید قربان فرمود ... :و حرمت امروز زیاد و آرزوی بہرہ وری از برکات آن بجا و امید مغفرت الہی در آن پسندیدہ است. پس ذکر خدای بزرگ را زیاد گویند و استغفار کنید و توبہ نمایند کہ او توبہ پذیر و مہربان است.

من لایحضرہ الفقیہ، ج 1، 520

Hadithi 23

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë:
“Gusuli në ditët e Bajramit është shkak
pastërtie për ata që i drejtohen Zotit, për të
kërkuar një nevojë - për të marrë dhuratën e
Bajramit – dhe, gjithashtu, është ndjekje e
Sunetit të Profetit të Islamit (Paqja e bekimi i
Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!)”.³⁷

أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: غَسْلُ الْأَعْيَادِ طَهُورٌ لِمَنْ أَرَادَ طَلَبَ الْخَوَائِجِ يَنْ يَدِي اللَّهِ
عَزَّوَجَلَّ وَاتِّبَاعٌ لِلْسُنَّةِ [بخارالانوار، ج 91، 118،
حضرت امیرالمؤمنین علیہ السلام فرمود: غسل کردن در روزهای عید، هم سبب پاکیزگی
و نظافت کسانی است که برای درخواست حاجت - گرفتن عیدی - به درگاه خداوند
روی می آورند و هم پیروی از سنت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله است.

37 “Biharul Enuar”, vëll. 91, f. 118.

Hadithi 24

Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“Njeriu që nuk mund të marrë pjesë në namazin e Bajramit dhe në tubimin e njerëzve ditën e Bajramit, duhet të marrë gusul (të lahet), të parfumohet me çdo parfum që ka dhe ta falë namazin e Bajramit ashtu siç falen me xhemat në shtëpi”.³⁸

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ لَمْ يَشْهَدْ جَمَاعَةَ النَّاسِ يَوْمَ الْعِيدِ فَلْيَغْتَسِلْ وَلْيَتَطَيَّبْ بِمَا وَجَدَ وَلْيُضِلَّ وَخُذْهُ كَمَا يُضِلُّ فِي الْجَمَاعَةِ.

امام صادق عليه السلام فرمود: کسی که نمی تواند روز عید در نماز و اجتماع مردم حضور یابد، غسل کند و خود را به هر عطری که در دسترس اوست خوشبو نماید و نماز عید را همانگونه که در جماعت می خوانند بخواند. وسائل الشیعه، ج 5، 115

38 “Uesailu Shia”, vëll. 5, f. 115.

Hadithi 25

Profeti Muhamed (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: “Festoni Bajramin tuaj me melodinë e bukur të tekbitit. Zbukuroni Fitër Bajramin dhe Kurban Bajramin me tingujt e këndshëm të: ‘La ilahe ilallah, ue Allahu Ekber, ue Elhamdulilah, ue Subhanallah’”.³⁹

عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: زَيَّنُوا أَعْيَادَكُمْ بِالتَّكْبِيرِ. زَيَّنُوا الْعِيدَيْنِ بِالتَّهْلِيلِ
وَالتَّكْبِيرِ وَالتَّحْمِيدِ وَالتَّقْدِيسِ

از رسول اکرم صلی الله علیه و آله نقل شده: عیدهای خود را به آهنگ زیبای تکبیر
بیارائید. عید فطر و قربان را به آوای دلنشین: لا اله الا الله و الله اکبر، و الحمد لله، و
سبحان الله، زینت دهید. کنزالعمال ج: 24094

³⁹ “Kenzul A’mal”, Hadithi 24094.

Hadithi 26

Imam Rizai (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Hytbeja e xhumasë mbahet para namazit dhe hytbeja e Bajramit mbahet pas namazit: Kjo, sepse xhumaja përsëritet shumë herë gjatë muajit dhe vitit dhe për këtë arsye njerëzit lodhen, duke marrë pjesë në të gjitha hytbet dhe nuk ulen për të dëgjuar hytbet. Por ditët e Bajramit ndodhin vetëm dy herë gjatë vitit dhe pjesëmarrja e njerëzve është me e madhe. Prandaj, edhe nëse disa prej tyre shpërndahen pas namazit, shumica e tyre do të mbeten”.*⁴⁰

⁴⁰ “Uesailu Shia”, vëll. 5, f. 112.

قال الرضا عليه السلام: إِنَّمَا جُعِلَتِ الْخُطْبَةُ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ فِي أَوَّلِ الصَّلَاةِ وَجُعِلَتْ فِي الْعِيدَيْنِ بَعْدَ الصَّلَاةِ لِأَنَّ الْجُمُعَةَ أَمْرٌ دَائِمٌ وَيَكُونُ فِي الشُّهُورِ وَالسَّنَةِ كَثِيرًا وَإِذَا كَثُرَ عَلَى النَّاسِ مَلَأُوا وَتَرَكَوْا وَلَمْ يَتَّخِذُوا عَلَيْهَا وَتَفَرَّقُوا عَنْهُ وَالْعِيدُ إِنَّمَا هُوَ فِي السَّنَةِ مَرَّتَيْنِ وَهُوَ أَكْبَرُ مِنَ الْجُمُعَةِ وَالزَّحَامُ فِيهِ أَكْثَرُ وَالنَّاسُ فِيهِ أَزْعَبُ فَإِنَّ تَفَرَّقَ بَعْضُ النَّاسِ بَقِيَ عَامَتُهُمْ .

امام رضا عليه السلام فرمود: به این دلیل خطبه های نماز جمعه قبل از نماز است و خطبه های عید پس از نماز که: روز جمعه در طول ماه و سال زیاد تکرار می شود و به همین دلیل مردم از حضور در تمام مراسم و همه بخشهای آن خسته می شوند، و برای شنیدن خطبه ها نمی نشینند، اما روزهای عید در طول سال فقط دوبار اتفاق می افتد و ازدحام و حضور و رغبت مردم نیز در آن بیشتر است، بنابراین اگر تعدادی هم بعد از نماز متفرق شوند، اکثریت آنان خواهند ماند.

وسائل الشیعه، ج 5، 112

Hadithi 27

Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*), ka thënë:
“Në kohën e kurbanit, therni fytin e dëshirave
dhe lakmisë së shpirtit”.⁴¹

امام صادق (عليه السلام) فرمودند: «وَأَذْبَحْ حَنْجَرَةَ الْهَوَىٰ وَ الطَّمَعِ عِنْدَ الذَّبِيحَةِ؛ وَ ذَبَحْ
كُنْ حَنْجَرَهُ هَوَايَ نَفْسٍ وَ طَمَعٍ رَا بِهِ هَنَگَام قُرْبَانِي كَرْدَن.» (مصباح الشريعة، ص 49)

⁴¹ “Misbahul Sheriat”, f. 49.

Hadithi 28

I Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut goftë mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: “Në mëngjesin e Bajramit, engjëjt e Allahut qëndrojnë në krye të rrugëve dhe thonë: ‘Çohuni dhe shkoni të takoni Zotin Bujar, i Cili jep bekime të shumta dhe i fal mëkatet e mëdha!’”⁴²

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّ الْمَلَائِكَةَ يَقُومُونَ عَلَى أَفْوَاهِ النَّبِيِّ وَيَقُولُونَ:
أُغْدُوا إِلَى رَبِّ كَرِيمٍ يُعْطِي الْجَزِيلَ وَيَغْفِرُ الْعَظِيمَ .

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: فرشتگان الهی در صبحگاه روز عید بر سر
کوچه ها می ایستند و می گویند: برخیزید و به دیدار پروردگار کریمی بروید که نعمتهای
فراوان می دهد و گناهان بزرگ را می بخشد. مستدرک الوسائل ج: 6678

⁴² “Mustedrek Uesajel”, Hadithi 6678.

Hadithi 29

I Dërguari i Allahut (*Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe mbi familjen e tij!*) ka thënë: *“Kush qëndron zgjuar gjatë këtyre katër netëve, ai e ka të sigurt Xhenetin: nata e Teruijeh⁴³, nata e Arafatit, nata e Kurban Bajramit dhe nata e Fitër Bajramit”.*⁴⁴

43 Nata e Teruijes (Lejletu et Teruijeh) është nata që i paraprin ditës së Teruijes, pra, është nata e shtatë e muajit Dhul-Hixhe. Dita e Teruijes është dita e tetë e muajit Dhul-Hixhe. Ajo shënon fillimin e riteve të Haxhit. Në këtë ditë, haxhinjtë nisen nga Meka drejt vendit të quajtur Mina, ku qëndrojnë atë ditë dhe e kalojnë natën aty, për t'u përgatitur për Ditën e Arafatit (dita e nëntë e Dhul-Hixhes).

44 “Haxhi dhe Umra në Kur'an dhe hadith”, f. 343.

رسول الله صلى الله عليه وآله : مَنْ أَحْيَا اللَّيْلِيَّ الْأَرْبَعَ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ : لَيْلَةُ التَّرْوِيَةِ ،
وَلَيْلَةُ عَرَفَةَ ، وَلَيْلَةُ النَّحْرِ ، وَلَيْلَةُ الْفِطْرِ

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله :

هر کس این چهار شب را شب زنده داری کند، بهشت برای او واجب است: شبِ
ترویّه، شبِ عرفه، شبِ عید قربان و شبِ عید فطر.

کتاب «حج و عمره در قرآن و حدیث» صفحه 343

Hadithi 30

Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë:
“*Kurbani është i detyrueshëm dhe i rekomanduar për të gjithë ata që janë në gjendje të bëjnë kurban, qoftë i ri apo i vjetër*”.⁴⁵

امام باقر عليه السلام فرمود:

الْأُضْحِيَّةُ وَاجِبَةٌ عَلَى مَنْ وَجَدَ مِنْ صَغِيرٍ أَوْ كَبِيرٍ وَهِيَ سُنَّةٌ

«قربانی بر هرکس که بتواند قربانی کند-خواه خردسال باشد یا بزرگسال-لازم و

مستحب است.»

من لا يحضره الفقيه، ج 2، ص 488.

45 “Men la jehdhurel Fekijh”, vëll. 2, f.488.

Hadithi 31

Dikush e pyeti Imam Sadikun (*Paqja qoftë mbi të!*) për kurbanin.

- *Kurbani është i detyrueshëm për çdo mysliman, përveç atyre që kanë mundësi ta bëjnë,- iu përgjigj Imami.*

- *Çfarë thoni për kurbanin me nijetin e atyre që janë nën kujdestari (nuk e kanë mbushur moshën)? – pyet sërish personi.*

- *Nëse dëshiron, bëj kurban me nijet për ta, nëse nuk dëshiron, jo, por mos e braktis kurbanin për veten me qëllim, - iu përgjigj Imami.*⁴⁶

⁴⁶ "Men la jehdhurel Fekijh", vëll. 2, f.488.

شخصی از امام صادق-علیه السلام-از قربانی می پرسد.

فَقَالَ هُوَ وَاجِبٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ إِلَّا مَنْ لَمْ يَجِدْ فَقَالَ لَهُ السَّائِلُ فَمَا تَرَى فِي الْعِيَالِ

آن حضرت پاسخ می دهد: «قربانی کردن بر هر مسلمان واجب است، مگر این که نتواند. سؤال کننده می گوید: درباره قربانی کردن به نیت افراد تحت تکفل چه می فرمایید؟

قَالَ إِنْ شِئْتَ فَعَلْتُ وَ إِنْ لَمْ تَشَأْ [وَأِنْ شِئْتَ] لَمْ تَفْعَلْ فَأَمَّا أَنْتَ فَلَا تَدَعُهُ

حضرت فرمود: اگر خواستی به نیت از آنان قربانی کن و اگر خواستی نکن، اما قربانی کردن به نیت از خودت را ترک مکن.»

Hadithi 32

Muhamed ibn Babeuijeh tregon: *“Umu Seleme shkoi te i Dërguari i Allahut (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!) dhe i tha: ‘O i Dërguari i Allahut, ndonjëherë, kur vjen dita e Kurban Bajramit, nuk kam para për të bërë kurban. A është në rregull të marr para hua dhe të bëj kurban?’ Profeti Muhamed (Paqja e bekimi i Allahut qoftë mbi të dhe familjen e tij!): tha: ‘Merr hua dhe bëj kurban, sepse paratë për atë hua do të paguhet’”*.⁴⁷

⁴⁷ “Men la jehdhurel Fekijh”, vëll. 2, f.213.

محمد ابن بابویه «روایت کرده است: «ام سلمه» -رضی الله عنها- نزد پیامبر اکرم -صلی الله علیه و آله و سلم- رفت و عرض کرد:

فَقَالَتْ يَا رَسُولَ اللَّهِ تَحْضُرُ الْأُضْعَىٰ وَ لَيْسَ عِنْدِي ثَمَنُ الْأُضْعِيَّةِ فَأَسْتَقْرِضُ وَ أُضْعِي قَالَ
فَأَسْتَقْرِضِي فَإِنَّهُ دَيْنٌ مُّقْضِي

ای رسول خدا، گاه روز عید قربان فرا می‌رسد و من پول قربانی را ندارم، آیا خوب است قرض کم و قربانی کم؟ فرمود: قرض کن، زیرا قرضی که برای قربانی مصرف شود، حتماً برآورده و پرداخت می‌شود.

Hadithi 33

Muhamed ibn Jakubi transmeton përgjigjen që Imam Sadiku (*Paqja qoftë mbi të!*) i ka dhënë Ebu Sabah el Kinanit, se si bëhet ndarja e mishit të kurbanit: “*Imam Ali ibn Hyseni (Sexhadi) dhe Imam Bakiri (Paqja qoftë mbi ta!) 1/3 e mishit të kurbanit ua jepnin fqinjëve të tyre, 1/3 tjetër ua jepnin haxhinjve dhe 1/3 e fundit e mbanin për familjet e tyre*”.⁴⁸

«محمد بن يعقوب» به نقل از «ابو الصباح کنانی» آورده است:

سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَ عَنْ لُحُومِ الْأَضَاحِيِّ فَقَالَ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَ وَ أَبُو جَعْفَرٍ ع
يَتَصَدَّقَانِ بِثَلَاثٍ عَلَى جِيرَانِهِمْ وَ ثَلَاثٍ عَلَى السُّوَالِ وَ ثَلَاثٍ يُمَسْكَاةً لِأَهْلِ الْبَيْتِ

48 “El Kafi”, vëll. 4, f. 499.

«از امام صادق علیه السلام- درباره‌ی نحوه‌ی تقسیم گوشت قربانی پرسیدم. فرمود:
حضرت علی بن حسین و امام باقر-علیهم السلام-، 3/1 آن را به همسایگان می‌دادند و
3/1 دیگر را به سایلان صدقه می‌پرداختند و 3/1 آخر را برای خانواده‌ی خود نگاه
می‌داشتند.»

کافی، ج 4، ص 499

Hadithi 34

Imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë:
“Besoj se është e përshtatshme që njeriu të
ndërpresë punën dhe të angazhohet në adhurim
në katër net në vit: natën e Fitër Bajramit,
natën e Kurban Bajramit, natën e mesit të
Shabanit dhe natën e parë të Rexhebit”.⁴⁹

امام علی علیه السلام می فرمود:

شایسته می دایم آدمی در سال چهار شب دست از کار بکشد به عبادت مشغول
باشد: شب عید فطر، شب عید اضعی شب نیمه شعبان و شب اول رجب.

بخارالانوار، ج 97، صص 39

49 “Biharul Enuar”, vëll. 97, f. 39.

Hadithi 35

Harizi ka transmetuar nga Zurere fjalët që Imam Bakiri (*Paqja qoftë mbi të!*) ka thënë: *“Mos dilni nga shtëpia juaj ditën e Fitër Bajramit, deri sa të keni ngrënë diçka, ndërsa ditën e Kurban Bajramit mos hani asgjë përveç mishit të kurbanit tuaj, nëse keni mundësi financiare. Nëse nuk keni mundësi ta bëni këtë, jeni të justifikuar”*.⁵⁰

حریر از زرارہ و او از امام محمد باقر (ع) روایت کرد آن حضرت فرمود: «روز عید فطر از خانه بیرون نرو تا اینکه چیزی بخوری، و در روز عید قربان چیزی نخور مگر از گوشت قربانی خود [چنانچه توانایی و مکنت آن را داری] و اگر قدرت نمکن مالی برای قربانی کردن نداری در این صورت معذوری» «من لا یحضر، ج 1، ص 508»

⁵⁰ “Men la jehdhurel Fekijh”, vëll. 2, f. 213.

اسم الكتاب: ايثار، تقرب به خدا

مترجم: صبريه فزا

تحت النظر: الشيخ ولنت (عباس) مريا

الصحيح الادبي: يريدا كولا

الصحيح اللغوي: اسرا مريا

الإخراج النهائي: صبريه فزا

الغلاف: صبريه فزا

الناشر: موسسه قرآن

تيرانا: 2025